

Conjunctuur daalt nauwelijks

De conjunctuur, zoals voorspeld door de DNB-conjunctuurindicator, toont in maart 1990 een verdere achteruitgang. De omvang van deze achteruitgang, gerekend vanaf de conjuncturele top in november 1989, is overigens bijzonder gering. In feite bevindt de conjunctuur zich al vanaf maart 1989 op een vrijwel vlak niveau. Achter het min of meer constante conjunctuurbeeld dat de samengestelde indicator laat zien, gaat de ontwikkeling van vijf componenten schuil met elk een eigen, veel minder vlakke, conjunctuurbeweging. Dit blijkt duidelijk uit tabel 1, waarin de bijdragen van de componenten aan de verandering van de indicator staan.

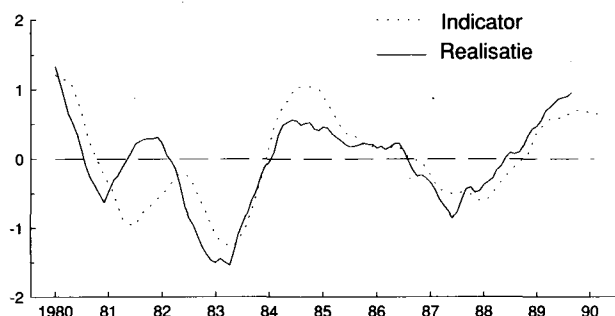
De feitelijke orderontvangst in de industrie laat het laatste jaar een wisselend patroon zien. Voor het eerste kwartaal van 1990 is de bijdrage aan de indicator met -40 fors negatief. Ook de bijdrage van de verwachte omzet van nieuwe NCM-polishouders was de afgelopen kwartalen wat grillig. De bijdrage voor de eerste drie maanden in 1990 is negatief (-4). De reële geldhoeveelheid wijst vanwege de afzwakking van de hoge geldgroei al enige kwartalen op een omslag van de conjunctuur (bijdrage: -32). De IFO-conjunctuurindicator van de Bondsrepubliek laat tot en met maart 1990 een conjunctuurverbetering zien maar wel met steeds kleinere stappen (bijdrage: +11). De groei in West-Duitsland is de afgelopen kwartalen krachtig geweest, mede door uitbundige groei van export en investeringen. Het opengaan van de grens met Oost-Duitsland zorgt voor een extra impuls in de vorm van overheidsuitgaven voor vluchtelingen en – in de vorm van begroetingsgeld – voor bezoekers. Omdat de capaciteitsgrenzen steeds meer in zicht komen of reeds worden bereikt, lijkt een matiging van die groei toch onafwendbaar. Ook de verwachte bedrijvigheid in de Nederlandse industrie heeft tot en met het eerste kwartaal van 1990 een positieve bijdrage aan de indicator

Tabel 1. Bijdragen van de componenten aan de mutatie in de conjunctuurindicator

	1988		1989			1990	
	III	IV	I	II	III	IV	I
IFO-conjunctuurindicator BRD	61	74	99	60	45	16	11
Verwachte bedrijvigheid, industrie	23	17	76	67	29	52	14
Feitelijke orderontvangst, industrie	57	46	75	0	-42	2	-40
Verwachte omzet nieuwe NCM-polishouders	59	60	83	-52	46	10	-4
Reële geldhoeveelheid	14	9	31	35	-4	-18	-32
Indicator	214	206	364	110	74	62	-51
Diffusie-index	5	5	5	4	3	4	2

Toelichting: de bijdragen luiden in eenduizendste eenheden van de figuur, dat wil zeggen genormaliseerde waarden. De diffusie-index is het aantal componenten dat een conjunctuurverbetering aangeeft.

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

geleverd (+14). In Nederland is de bezettingsgraad eveneens hoog waardoor verdere groei waarschijnlijk zal worden getemperd.

De laatste regel van tabel 1 is de diffusie-index. Dat is het aantal componenten met conjunctuurverbetering. Deze daalt tot 2 in het laatste kwartaal hetgeen – net als het beloop van de indicator zelf – op een omslag duidt.

Groei

De indicator richt zich op de ontwikkeling van de productie in de verwerkende industrie waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen trendmatige groei en conjuncturele fluctuaties rond de trend. De aan het beloop van de indicator ten grondslag liggende berekeningen duiden op een daling van de groei tot een fractie boven de trendmatige waarde van 2,5%¹ (zie tabel 2). Dit impliceert dat de conjuncturele bijdrage aan de groei bijna geheel verdwenen, maar nog steeds niet negatief is.

Conclusie

De conjunctuurindicator laat vanaf november 1989 tot eind maart 1990 een heel bescheiden achteruitgang van de conjunctuur zien. In groeitermen uitgedrukt neemt de groei af tot net iets boven het trendmatige niveau.

Tabel 2. Groei industriële productie volgens de indicator^a

	1989			1990			
	mrt	okt	nov	dec	jan	feb	mrt
Trend	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5
Conjunctuur	1,7	1,1	1,0	0,7	0,4	0,3	0,2
Groei	4,3	3,7	3,6	3,3	3,0	2,9	2,7

a. In procenten van de overeenkomstige maand van het vorige jaar.

1. De trendmatige groei ligt 0,5 procentpunt hoger dan in eerdere berekeningen. Dit is het gevolg van de herziene productiecijfers van de Nationale Rekeningen. Deze herziening tot 1985 terug heeft ook de realisatiecijfers in figuur 1 beïnvloed, en wel – vanwege de berekeningsmethode – vanaf 1983.